Madeleine Lerup

Слово - ord, ett ord eller ordet?

En studie av teoretisk och praktisk översättning av svenska bestämda och obestämda nominalfraser till ryska

Kandidatuppsats
Ryska
VT 2015

Lunds universitet
Språk- och litteraturcentrum
Handledare: Anastasia Karlsson

Abstract

This essay examines translation of Swedish definite and indefinite noun phrases to Russian. Since the Russian language does not have the same way of expressing definiteness as languages like Swedish and English, this essay explores how definiteness is in fact expressed in Russian. This is done by examining literature and papers on this subject as well as studying and comparing two fictional books in Swedish and their Russian translations. The results from the theoretical and empirical studies are then compared to see what patterns can be found.

This research shows that several methods and approaches can be used to express definiteness in Russian and that the translators use them all to some extent. It is also obvious from the result that definiteness is marked more often than indefiniteness and that some methods, for example lexical and word order distinction, are used more often than others.

Keywords: Russian language, Swedish language, translation, definiteness

Words: 5668

Innehåll

1. Introduktion 1
1.1. Syfte och frågeställning 1
1.2. Disposition och avgränsningar 1
1.3. Metod och material 2
2. Teori 3
2.1. (O)bestämdhet 3
2.2. (O)bestämdhet på svenska 4
2.3. (O)bestämdhet på ryska 5
2.3.1. Lexikal distinktion 6
2.3.2. Icke-lexikal distinktion 6
2.3.3. Syntaktiskt 7
2.3.4. Nollöversättning 9
2.3.5. Kasusanvändning 10
3. Resultat 11
3.1. Lexikalt 11
3.2. Icke-lexikalt 12
3.3. Syntaktiskt 13
3.4 Nollöversättning (och meronymi) 14
3.5 Avvikande resultat 15
4. Diskussion och slutsatser 17
5. Källförteckning 19
5.1. Tryckta källor 19
5.2. Internetkällor 19
6. Appendix – övriga exempel 21
6.1. Lexikalt 21
6.2. Icke-lexikalt 22
6.3. Syntaktiskt 22
6.4. Nollöversättning/meronymi 24
6.5. Avvikande resultat 25

1. Introduktion

1.1. Syfte och frågeställning

Syftet med min uppsats är att studera hur man på ryska uttrycker bestämdhet och obestämdhet vid översättning från svenska. Eftersom ryska inte uttrycker bestämdhet på samma sätt som svenska, där bestämdhet eller obestämdhet markeras med hjälp av artiklar, uppstår det ibland svårigheter vid översättning av svenska texter till ryska.

Det finns generellt en brist på material om detta problem, framförallt material på svenska och om svenska. Även i utförligare ryska grammatikböcker och läroböcker nämns fenomenet bara i förbifarten, om ens alls. De flesta böcker och publikationer som finns behandlar dessutom endast den teoretiska delen, därför har jag i min uppsats även tagit med exempel från ryska översättningar av svenska böcker, för att visa hur man faktiskt går till väga i praktiken.

Jag kommer att undersöka om man kan se tydliga mönster i hur översättarna går till väga för att översätta (o)bestämdhet från svenska till ryska. Använder de sig av de metoder som beskrivs i teoridelen? Vilken av dessa metoder är vanligast? Händer det ibland att information går förlorad?

1.2. Disposition och avgränsningar

Uppsatsen är upplagd på så vis att det inledningsvis kommer ett kapitel om teorin bakom översättningsproblematiken. I detta kapitel beskrivs bland annat vad bestämdhet är för något, hur det uttrycks på svenska och vilka förslag det finns i litteraturen för hur man ska bära sig åt för att översätta (o)bestämda nominalfraser till ryska. Efter detta redovisar jag resultaten från mina undersökningar av två skönlitterära böcker och slutligen sammanfattar jag resultaten och diskuterar vilka slutsatser som kan dras av dessa. I resultatdelen visar jag endast några få, typiska exempel. Fler exempel från böckerna kan hittas i appendix.

På grund av en kandidatuppsats begränsade omfattning och eftersom jag endast använder mig av två översättningar kan jag inte ge en fullständig bild av översättning av svensk (o)bestämdhet till ryska, men jag har i alla fall kunnat visa vissa mönster och metoder som ofta förekommer och vilka slutsatser man kan dra av dessa.

Viktigt att poängtera är även att min uppsats endast behandlar skrivet språk, reglerna för ordföljd i talad ryska är annorlunda än de som nämns här.

Ryska namn har jag transkriberat enligt den svenska modellen. Alla exempel samt översättningar från ryska till svenska där källor inte anges är mina egna.

1.3. Metod och material

För att besvara min frågeställning har jag undersökt hur (o)bestämdhet och svårigheterna kring dess översättning till ryska beskrivs i grammatikor och vetenskapliga artiklar. Därefter har jag jämfört två svenska skönlitterära böcker med deras ryska översättningar och försökt hitta mönster i hur svensk (o)bestämdhet översätts till ryska. På så sätt vill jag se huruvida teorin faktiskt kan användas i praktiken eller om översättarna väljer andra tillvägagångssätt.

För min teoridel har jag främst använt mig av tre vetenskapliga artiklar – *The Realization of (In)definiteness in Russia* av Tore Nesset, *Definite and indefinite* av Barbara Abbott och *Information structure and the status of NP in Russian* av Dina Brun. Barbara Abbotts artikel beskriver (o)bestämdhet generellt, medan Tore Nessets och Dina Bruns artiklar behandlar (o)bestämdhet på ryska. Tyvärr hittade jag inga likvärdiga artiklar som behandlade ryska i förhållande till svenska och därför är den teoretiska delen främst baserad på information om ryska i förhållande till engelska. Dock ska detta inte vara något problem eftersom svenska och engelska använder (o)bestämdhet på liknande sätt. Jag har även använt mig av tre svenska grammatikor för den teoretiska delen om (o)bestämdhet på svenska.

De skönlitterära böckerna jag har använt mig av är *På det fjärde ska det* ske av Kajsa Ingemarsson (i rysk översättning av Lidija Starodubtseva) och *Populärmusik från Vittula* av Mikael Niemi (i rysk översättning av Ruslan Kosynkin). Jag valde att använda mig av moderna skönlitterära böcker eftersom språket i dessa är mindre formellt, meningarna är kortare och mindre komplicerat uppbyggda och man därför kan få en bättre bild av den faktiska tillämpningen.

Jag har inte använt mig av något textanalysprogram, utan helt enkelt läst den svenska originalboken och den ryska översättningen samtidigt och jämfört de nominalfraser jag stötte på i texten. Av denna anledning har jag inte sparat och kategoriserat alla exempel från boken utan tagit med några utvalda som illustrerar de teorier som används. Jag har sedan fördelat de exempel jag fann i böckerna enligt de teoretiska tillvägagångssätten jag beskriver i teorikapitlet. Efter redovisningen av resultaten kommer ett kapitel där jag sammanfattar och diskuterar vilka slutsatser man kan dra av dessa resultat. De ryska exemplen i uppsatsen har glossats enligt Leipzig Glossing Rules.

2. Teori

2.1. (O)bestämdhet

Uttrycken ”bestämd” och ”obestämd” används oftast om nominalfraser. En nominalfras är en del av en sats som syntaktiskt fungerar som ett substantiv. Nominalfraser kan bestå av ett enda ord (”**Flickan** gick förbi”) eller flera ord (”**Den långa och blåögda flickan som har en liten hund** gick förbi”).

Exakt vad som är skillnaden mellan bestämda och obestämda nominalfraser har länge diskuterats. Abbott nämner Bertrand Russell's verk från 1905 där han hävdar att skillnaden består av unikheten – huruvida det finns endast en enhet som uppfyller det beskrivna innehållet i nominalfrasen, d.v.s. när man använder en obestämd form bekräftar man endast att det *finns* en enhet (eller flera) som uppfyller beskrivningen, medan man när man använder en bestämd form hävdar man att enheten i fråga är unik i detta avseende (Abbott 2006, 1).

Enligt Abbott verkar denna teori stämma väl överens med våra intuitioner. Hon ger ett exempel för att visa på hur användningen av bestämd artikel i förhållande till en obestämd ger en känsla av unikhet:

”Did you meet **an** owner of El Azteco or **the** owner?”

Personen i detta fall har mött en person som äger El Azteco, och på det sätt som frågan är ställd undrar talaren även om han/hon är en av flera ägare eller den enda ägaren.

Den stora skillnaden på bestämd och obestämd form är huruvida mottagaren är bekant med den/det omtalade, eller inte.

Exempel: Anna såg **en film** förra veckan. **Filmen** var inte särskilt bra.

Från början är “film” ny information, därför står ordet i obestämd form – ”en film”. Efter att filmen har nämnts en gång anses den vara känd och står därför i bestämd form – ”filmen”.

Abbott nämner Heim, enligt vem, ”use of a definite is only permitted when the existence of referred entity has been established in the particular discourse. Indefinite descriptions, on the other hand, are subject to a ‘novelty’ condition: they presuppose that their referent is being introduced into the discourse for the first time.” (Abbott 2006, 3)

Det finns dock några undantag. Abbott tar upp följande exempel:

”Mary asked **the oldest student in the class** to explain everything”

”Sue is mad because **the realtor who sold her house** overcharged his fee”

I exemplen ovan är det inte givet att den som lyssnar vet exakt vem som menas, men det är ändå omöjligt att ha en obestämd artikel, ”Mary asked **an** oldest student in the class...”. I dessa exempel kan man utgå ifrån att personen som lyssnar kan få någon slags bild av vem som menas av förklaringen i nominalfrasen, t.ex. ”**den äldsta** studenten”, ”mäklaren **som sålde hennes hus**”.

I följande kapitel förklaras vad bestämdhet och obestämdhet är på svenska och hur man teoretiskt uttrycker (o)bestämdhet på ryska.

2.2. (O)bestämdhet på svenska

Bestämdhet och obestämdhet på svenska kallas även för species. Substantiven kan vara i tre olika former av species: artikellös, t.ex. ”Vara **vän** med någon” (varken bestämd eller obestämd), ”Jag ska besöka en vän” (obestämd, ej att förväxlas med räkneordet en/ett), ”I nöden prövas vännen” (bestämd). (Thorell 1973, 29)

Bestämd och obestämd form användas bl.a. för att markera om substantivets betydelse är känd eller okänd. Om bestämd form används förväntas det att både talaren och mottagaren vet vad/vem som menas. Det finns dock undantag från regeln att bestämd betydelse ska ha bestämd form på substantivet. Exempel på detta är ”Pernillas katt, nästa vecka, hennes skor”. Substantivens form är i dessa exempel artikellös, trots att betydelsen är bestämd. Pernillas katt är en känd katt, men efter genitiver och ett antal pronomen ska artikellös form användas, trots att betydelsen av orden i dessa fall är bestämd.

Det finns endast några få språk i världen, bl.a. svenska och norska, som uttrycker bestämdhet både med en framförställd och en efterställd artikel, t.ex. ”**det** nya hus**et**”. Detta fenomen brukar kallas ”dubbel definithet”. Många andra språk som markerar bestämdhet gör detta endast med framförställd bestämd artikel, le maison (franska), the house (engelska) och das Haus (tyska). Enligt Bolander är det endast ca 30 % av språken som markerar bestämdhet med hjälp av artiklar. Andra språk använder ordföljd, intonation eller sammanhang för att markera bestämd- eller obestämdhet. Få språk markerar bestämdhet som i de skandinaviska språken, genom att ha den bestämda artikeln efter substantivet.

Bestämd och obestämd form är på svenska väldigt viktig för att mottagaren ska kunna förstå det som sägs. Om man skulle säga ord, som logiskt sett borde vara i bestämd form, i obestämd form skulle stor förvirring uppstå. Bolander ger ett utmärkt exempel:

”…Ut ur ett mörker kom mannen. Med sig hade han hunden som viftade på en svans. På ett huvud hade en man den stora luvan och i en mun hängde cigarren. En man verkade trött och drog efter en anda…” (Bolander 2012, 118)

Det är även viktigt att notera att bestämd form används även om saker som naturligt kan förekomma i sammanhanget, även om de inte tidigare nämnts. Exempelvis har ”en man” normalt sett ett huvud och huvud kan därför vara i bestämd form även om mannens huvud tidigare inte nämnts i texten. Vi associerar naturligt att en man har ett huvud, armar, ögon och så vidare och dessa substantiv har därför oftast bestämd form eftersom de är en del av ett rimligt sammanhang. Dessa kallas meronymer. Huvudet är en meronym i relation till mannen.

Det som logiskt anses vara känt kan dock variera i olika sammanhang. Ord som ”regeringen”, ”drottningen”, ”allemansrätten” är självklara för de allra flesta svenskar och kan därför stå i bestämd form även om de inte nämnts tidigare. Med sina grannar kan man tala om ”affären”, ”posten”, ”sopstationen” eftersom de kan antas förstå exakt vilken affär, post och sopstation man menar. Det finns även saker som är unika i hela världen, t.ex. ”påven”, ”bibeln”, ”månen”. Dessutom kan saker vara unika i en bestämd situation, t.ex. ”Ta upp pennan!” (som just föll i golvet). (Bolander 2012, 118)

Det finns alltså många faktorer som påverkar valet av form, bestämd eller obestämd. Som syns i det tidigare exemplet kan dock en oväntad form förvirra och leda till missförstånd. Om man har svenska som modersmål har man oftast en automatisk känsla för vilken form som är lämplig men ibland kan det hända att man inte är tillräckligt uppmärksam på vad mottagen har kunskap om. Då kan det hända att bestämd form används utan att referenten först presenterats, vilken kan försvåra förståelsen. På samma sätt kan överdriven användning av obestämd form förolämpa mottagaren eftersom det ger honom eller henne en känsla av att talaren tvivlar på hans/hennes förkunskaper.

2.3. (O)bestämdhet på ryska

På ryska finns det inga artiklar, d.v.s. bestämd eller obestämd form hos substantiv anges inte med hjälp av artiklar. ”Книга (femininum) betyder alltså en bok eller boken eller bok, книги (plural) svarar mot böcker eller böckerna.”(Wikland 1974, 6)

Trots att ryska inte uttrycker bestämdhet på samma sätt som t.ex. engelska och svenska är distinktionen mellan bestämda och obestämda nominalfraser en så pass viktig del av språket att den bör vara universellt närvarande i alla naturliga språk, hävdar Brun (2001, 45). Därför, fortsätter hon, är skillnaden inte huruvida bestämd eller obestämd form *finns* utan på vilka sätt de uttrycks.

Ryska har, enligt Brun, tre olika sätt att uttrycka (o)bestämdhet: lexikalt, icke-lexikalt och syntaktiskt. En viktig skillnad att nämna är dock att ryska, till skillnad från språk som använder sig av artiklar, har även en tredje form av bestämdhet. På ryska kan en nominalfras även vara ”omarkerad” (unmarked), vilket innebär att bestämdheten är tvetydig och endast bestäms av kontexten. Exempel på denna tredje form kommer i följande underkapitel.

2.3.1. Lexikal distinktion

Lexikal distinktion görs genom att vissa lexikala objekt placeras framför nominalfrasen ifråga. Dessa lexikala komponenter kan ses som bestämmare. Bestämmarna är oftast demonstrativa pronomen (t.ex. это (denna), то (den där)) eller possessiva pronomen (мой (min), твой (din), их (deras)). En annan grupp av lexikala komponenter som kan användas för att skilja mellan bestämd och obestämd form är attributiva pronomen (t.ex. каждый/всякий (everyone/anyone), нечто/что-нибудь (something/anything) där det första alternativet är omarkerat och det andra gör nominalfrasen obestämd.

Exempel (Brun 2001, 46):
Цветы вянут
(The) flowers are withering (omarkerad, kan tolkas som både obestämd och bestämd om den inte står i ett större sammanhang)

Эти/те/мои цветы вянут
These/that/my flowers are withering (bestämd form)

Всякие/какие-то цветы вянут
Flowers are withering. (obestämd form)

2.3.2. Icke-lexikal distinktion

(O)bestämdhet kan även uttryckas icke-lexikalt. Ett av sätten är huruvida det finns ett adjektiv som kongruerar med substantivet i fråga. Om ett sådant adjektiv finns, betecknar det ofta

obestämdhet. Om det inte finns utan istället genitivformer eller possessiva substantiv används, är orden omarkerade och (o)bestämdheten bestäms av sammanhanget.

Exempel (Brun 2001, 46):

За дверью слышался **женский голос**
There was **a woman's voice** heard from behind the door. (obestämd)

За дверью слышался **голос женщины**
The voice of a/the woman was heard from behind the door. (omarkerad)

Ett annat sätt att uttrycka bestämdhet på ryska är genom verbmorfologi. Verbprefix som anger slutförandet av en handling korrelerar med bestämdhet, oberoende av verbaspekt.

Exempel (Brun 2001, 47):

Он **написал** письмо
He has written a/the letter

Он **дописал** письмо
He has written the letter to the end

Он **дописывал** письмо
He was finishing writing the letter

2.3.3. Syntaktiskt

Det sista sättet att uttrycka (o)bestämdhet är ordföljd. Den vanligaste ordföljden på ryska är SVO (subjekt – verb – objekt). Ryska nämns ofta som ett språk med fri ordföljd men detta stämmer inte enligt Krylova och Havronina (1986). De presenterar tre exempelmeningar (1986, 6):

1) На берегу реки - **туристы** - остановились.
På flodstranden – turisterna – stannade.

2) **Туристы** - остановились - на берегу реки.
Turisterna – stannade – på flodstranden.

3) На берегу реки – остановились - **туристы**.
På flodstranden – stannade – turisterna.

Endast den andra meningen kan korrekt svara på frågan ”var stannade turisterna?”. Den första meningen svarar på frågan ”vad gjorde turisterna på flodstranden?” och den tredje meningen berättar om vad som hände på flodstranden. På detta sätt förändras innebörden av meningarna och ordföljden på ryska kan därför inte anses vara fri. (Krylova, Havronina 1986, 6)

Valet av ordföljd beror alltså på vad den som talar eller skriver har för mål med sitt uttalande. Den nya informationen (”rema”) som talaren vill framföra placeras sist i meningen och den sedan tidigare kända informationen (”tema”) placeras först i meningen.

Brun drar slutsatsen att man generellt kan säga en tidig placering i meningen korrelerar med bestämdhet. Det är logiskt att en tidig placering i meningen ofta innebär bestämdhet – nominalfraser som är kända sedan tidigare är sannolikt bestämda.

Exempel (Karlsson, 2014):

Hund**en** bet katt**en**. (Vad har hänt?)
Собака укусила кошку.

I detta exempel förutsätts att hunden redan är känd för mottagaren. Den nya informationen är här att hunden bet just en katt, och inte t.ex. en människa.

En hund bet katt**en**. (Vem har bitit katten?)
Кошку укусила собака.

I detta exempel är det faktum att katten blivit biten känt sen tidigare, men att det var just en hund som bet den är ny information.

Peter köpte **en bok** – Петр купил **книгу**.
Peter köpte **boken** - Петр **книгу** купил
Det var Peter som köpte **boken** - **Книгу** купил Петр.

Exempel (http://linguistics.stackexchange.com/a/4411):

По комнате прошёл **мальчик** – **En pojke** gick runt i rummet.
Мальчик прошёл по комнате – **Pojken** gick runt i rummet.

Exempel (Brun 2001, 47):

Он прошел несколько миль **по дороге**.
He walked several miles **on a road**.

Он прошел **по дороге** несколько миль
He walked several miles **on a/the road**

По дороге он прошел несколько миль
It was **on the road** that he walked several miles.

Brun hittar en liknande observation hos Chvany (1973) och King (1995). De illustrerar hur en tidig placering i meningen påverkar bestämdhet genom att flytta på subjektet.

На столе стояла **лампа**
There was **a lamp** on the desk/On the desk was/stood **a lamp**

Лампа стояла на столе
The lamp was on a/the desk

Ju tidigare i meningen nominalfrasen kommer, desto troligare är det att den tolkas som bestämd (Brun 2001, 48 och Nesset 1999, 101). Brun noterar även att verbet verkar spela en roll i detta, om nominalfrasen står före verbet är det troligare att den tolkas som bestämd, även om nominalfrasen inte är först i meningen (2001, 48).

На столе **лампа** стояла.
The lamp was on the desk.

Dock är det viktigt att notera att dessa tre sätt att markera (o)bestämdhet inte är lika starka. Lexikala och icke-lexikala markörer sätter sig över ordföljdens betydelse. Med andra ord, om ett ord redan är markerat som (o)bestämt med hjälp av (icke-)lexikala markörer spelar ordföljden inte längre någon roll för tolkningen av (o)bestämdhet.

Женский голос слышался за дверью.
A woman's voice was heard from behind a/the door.

I ovanstående exempel tolkas женский голос därför som obestämd eftersom frasen är icke-lexikalt markerad som obestämd, trots att den enligt ordföljdsreglerna borde tolkas som bestämd. (Brun 2001, 48)

2.3.4. Nollöversättning

Bazyleva, Igolkina och Bazanova tar upp så kallad "nollöversättning", där (o)bestämdhet inte markeras alls, p.g.a. dess redundans i meningen. (Bazyleva, Igolkina, Bazanova 2013, 2) I följande exempel markeras bestämdheten indirekt genom den efterföljande attributiva bisatsen.

Give me **the book** that you bought yesterday.
Дай мне **книгу**, которую ты купил вчера.

De nämner även något som de kallar ”transformerande översättning”, som innebär att man inte översätter ordagrant. I följande exempelmening blir nominalfrasen (”en promenad”) ett verb (”promenera”) i översättningen.

Business disposed of, we went for **a walk**
Работа была закончена. Мы отправились **гулять**.

Bazyleva, Igolkina och Bazanova hävdar att artiklars betydelse i de allra flest fall översätts med lexikala medel och mindre ofta med hjälp av ordföljd.

2.3.5. Kasusanvändning

Ibland kan även kasus användas för att markera bestämdhet.

Хочу выпить **чай** – Jag vill dricka (upp) **teet**. (te - ackusativ)
Хочу выпить **чаю** – Jag vill dricka **lite te**. (te – dativ)

Я жду **письмо** – Jag väntar på brevet (bestämt) (brev – ackusativ)
Я жду **письма** – Jag väntar på ett brev (obestämt) (brev – genitiv)

Genom att använda en genitivform signalerar man att objektet är obestämt. I det första av de följande exemplen, där socker står i ackusativ, kan det vara så att personen har köpt en preciserad mängd socker (bestämd), men det är troligt att fokus ligger på kvalitet, snarare än kvantitet. Personen har köpt socker, inte något annat, t.ex. salt. (Nesset 1999, 92)

Она купила **сахар** - She bought (the) sugar. (socker – ackusativ)
Она купила **сахару** – She bought some sugar. (socker – genitiv)

Nesset sammanfattar kasusanvändingen: ”… since other parameters also contribute, the choice of case does not strictly entail either definiteness or indefiniteness. Nevertheless, aprototypical NP in the genitive is indefinite and an NP in the accusative or nominative definite, and my conclusion is therefore that case under negation offers indirect and statistical realization of definiteness and indefiniteness.” (1999, 95)

3. Resultat

3.1. Lexikalt

Som tidigare nämnts finns det ett antal sätt att markera (o)bestämdhet lexikalt. Ett av dem är att placera ett possessivt pronomen framför substantivet för att markera att det är bestämt som man ser nedan i exempel 1 och 2.

1. ”’Входи, я повешу **твою** **куртку**’.” (Ингемарсон, 52)

gå.in-IMP-SG jag hänga-FUT-1SG din-ACC-F jacka-ACC

”’Stig på, vänta ska jag hänga upp **jackan’**” (Ingemarsson, 43)

2. ”Джеронимо устроил в **своей** **квартире**

Geronimo arrangera-PST-SG-M i sin-LOC-F lägenhet-LOC

вечеринку с коктейлями в честь Паулы...” (Ингемарсон, 72)

fest-ACC med cocktail-INS-PL till ära-ACC Paula-GEN

”Geronimo hade ordnat ett cocktailparty i **lägenheten** till hennes ära.” (Ingemarsson, 59)

Ett annat alternativ för att lexikalt markera att ordet är bestämt är att använda sig av en form av det demonstrativa pronomenet этот(/тот), som vi ser i exempel 3 och 4.

3. ”Впервые услышав об **этой** **фирме**, Паула решила,

Först höra-past.gerund om denna-LOC-F firma-LOC Paula besluta-PST-SG-F

что это шутка...” (Ингемарсон, 17)

att det skämt

”När Paula först hörde om **firman** trodde hon det var ett skämt…” (Ingemarsson, 15)

4. ”Рядом со мной лежал **тот** **мальчик**.” (Ниеми, 15)

bredvid med mig-INS ligga-PST-SG-M den pojke-NOM

”**Killen** låg bredvid mig.” (Niemi, 16)

I exempel 4 är markeringen extra viktig eftersom ordet utan den annars skulle kunna tolkas som obestämd baserat på ordföljden i meningen.

I exempel 5 markeras bestämdheten genom användning av pronomenet весь (i detta exempel i betydelsen ”hela”).

5. ”… Вендела	впервые	за	**всю**	**беседу**	обратилась	прямо	
Vendela	för första gången	för	hela-ACC-F	samtal-ACC	tilltala-PST-SG-F	rakt	
к	ней.” (172)						
till	hon-DAT						

”… och för första gången under **samtalet** vände sig Vendela direkt mot henne.” (135)

Exempel 6, 7 och 8 visar ett lexikalt sätt att markera obestämdhet, genom att använda de indefinita pronomenen всякий, одиноch какой-то. Exempel 8 är egentligen markerat två gånger, både lexikalt och syntaktiskt. Dock går lexikal bestämning före syntaktisk, alltså hade meningen varit bestämd även med en annan ordföljd.

6. ”Ракель	остро	переживала	**всякую**	**несправедливость.**” (Ингемарсон, 20)
Rakel	häftigt	uppleva-PST-SG-F	allehanda-ACC-F	oförrätt-ACC-SG

”Rakel hade alltid haft svårt att släppa **orättvisor.**” (Ingemarsson, 18)

7. ”Разгадать	эту	загадку	взялся	**один**	**дед**,
Lösa-INF	denna-ACC-F	gåta-ACC	åta.sig-PST-SG-M	en	äldre.man-NOM
бывший		таможенник …” (Ниеми, 165)			
förre.detta-NOM-M		tullare-NOM			

”Mysteriet utreddes av **en äldre tullare** …” (Niemi, 148)

8. ”На	горке	сидел	**какой-то пацан**.” (Ниеми, 14)	
På	rutschkana-LOC	sitta-PST-SG-M	någon	kille-NOM

”Det satt **en kille** på rutschkanan.” (Niemi, 15)

3.2. Icke-lexikalt

Det finns mycket färre exempel på översättning med hjälp av icke-lexikal markering. I exempel 9 och 10 görs orden bestämda genom användning av verb med prefix som betyder avslutade handlingar (до-, под-), oberoende av aspekt. I exempel 9 är verbet imperfektivt, i exempel 10 är det perfektivt.

9. ”...она же сама целых пятнадцать минут прихорашивалась
hon ju själv-F hela-GEN-PL femton minut-GEN-PL snygga.till.sig-PST-SG-F

в дамской комнате, **дожидаясь** **багажа**” (Ингемарсон, 8)
i dam-ADJ-LOC-F rum-LOC vänta.på-present.gerund bagage-GEN

”…hon hade själv tillbringat en kvart med att fräscha upp sig på damrummet medan hon väntade på **bagaget**” (Ingemarsson, 8)

10. ”Спустя двадцать семь минут **подошел** **поезд**.” (Ингемарсон, 58)
Efter tjugo sju minut-GEN-PL komma.fram-PST-SG-M tåg-NOM

”Efter tjugosju minuter kom **tåget**.” (Ingemarsson, 48)

3.3. Syntaktiskt

Man kan även markera (o)bestämdhet med hjälp av ordföljd. Som tidigare nämnts är en tidig placering i meningen ofta synonym med bestämd form. Inom den syntaktiska metoden för markering av (o)bestämdhet ser man alltså ofta exempel på att den traditionella SVO-ordföljden frångås för att markera att ett ord är bestämt eller obestämt. Exempel 11 och 12 visar bestämd markering med syntaktiska medel.

11. ”**Из** **постели** Паула выбралась только после обеда...” (Ингемарсон, 47)
Ur säng-GEN Paula ta.sig.ut-PST-SG-F bara efter lunch-GEN

”Det hann bli eftermiddag innan Paula tog sig upp ur **sängen**.” (Ingemarsson, 39)

12. ”**Статью** она, впрочем, читать не стала ...” (Ингемарсон, 75)
Artikel-ACC hon förresten läsa-INF inte börja-PST-SG-F

”Hon hade dock inte läst **artikeln** …” (Ingemarsson, 61)

Exempel 13 och 14 är syntaktiskt markerade som obestämda, genom placering av nominalfrasen (subjektet) efter predikatet.

13. ”На кухонном столе лежала **записка** ...” (Ингемарсон, 47)
På kök-ADJ-LOC bord-LOC ligga-PST-SG-F lapp-NOM

”Det låg **en lapp** på köksbordet.” (Ingemarsson, 39)

14. ”Возможно, для тебя найдется **работа**.” (Ингемарсон, 87)
Möjligen till du-GEN hittas-3SG-FUT jobb-NOM

”Vi kanske kan ordna **ett jobb** åt dig.” (Ingemarsson, 71)

3.4 Nollöversättning (och meronymi)

En majoritet av nominalfraserna blir omarkerade i de ryska översättningarna.

15.	”**В**	**квартире**	пахло	чистящим	средством,	**на**	**кухонном**
	I	lägenheten	lukta-PST-SG-N	rengöring-ADJ-INS	medel-INS	på	kök-ADJ-LOC

столе	стояла	ваза	с	красными	розами.” (Ингемарсон, 14)
bord-LOC	stå-PST-SG-F	vas-NOM	med	röd-PL-INS	ros-PL-INS

”Det luktade rengöringsmedel **i lägenheten** och **på köksbordet** stod en vas med röda rosor.” (Ingemarsson, 13)

I exempel 15 står ordet ”lägenhet” dels först i meningen, syntaktiskt markerat som bestämt, och dessutom är lägenheten nämnd tidigare. Det är även logiskt att anta att det i tidigare nämnda lägenhet finns ett kök och i detta kök ett enda köksbord, därför behöver man inte markera ordet ”köksbord” som bestämt.

16.	”Анна	сделала	шаг	в	сторону,	пропустив	вперед
	Anna	göra-PST-SG-F-PFV	steg-ACC	till	sida-ACC	släppa.fram-past.gerund	fram

мужчину,	**стоявшего**	**у**	**нее**	**за**	**спиной**.” (Ингемарсон, 41-42)
man-ACC	stå-PCTP-PST-ACC	vid	hon-GEN	bakom	rygg-INS

”Anna steg åt sidan i den smala hallen och släppte fram **mannen som stod bakom henne**.” (Ingemarsson, 35)

17.	”Они посмотрели	на	**меню**,	вывешенное	на	стене.” (Ингемарсон, 59)	
	De	titta-PST-PFV-PL	på	meny-ACC	hänga-PCTP-PST-ACC	på	vägg-LOC

”De studerade **menyn** på väggen.” (Ingemarsson, 49)

Exempel 16 och 17 visar en annan typ av nollöversättning, när ordet förklaras av den efterföljande attributiva bisatsen. Båda exemplen skulle kunna utläsas som obestämda, om man inte såg dem i sitt sammanhang. I exempel 16 gör bisatsen det tydligt att det handlar om en specifik man, inte vilken som helst. Detta stöds även av att en man i karaktären Annas liv nämnts tidigare. I exempel 17 befinner sig karaktärerna på en restaurang och det är därför logiskt att anta att restaurangen har en enda, specifik meny som de studerar. Det finns dock även exempel med attributiva bisatser där nominalfrasen är obestämd, som i exempel 18. I

denna kontext blir det tydligt att det visserligen är en enda specifik matta det handlar om, men en matta som dock aldrig tidigare nämnts och därför kan anses vara obestämd.

18. ”… а	**пол**	был	покрыт	**большим**	**ярким**	**ковром**,	который
och	golv-NOM	var	täcka-PCTP-PST	stor-INS	färggrann-INS	matta-INS	vilken-ACC

Ракель	купила	во	время	поездки	в	Индию.” (179)
Rakel	köpa-PST-SG-F	under	tiden	resa-GEN	till	Indien

”… och på **golvet** låg **en stor färggrann matta** hon hade köpt på en resa i Indien.” (141)

Exempel 19 är ett annat sorts exempel – när ordet kan anses som allmänt känt. En person som går i skolan går i en specifik klass och eftersom inga andra skolklasser nämnts tidigare behöver ordet inte markeras som bestämt i detta fall.

19. ”Я	самая	высокая	в	**классе**!” (Ингемарсон, 51)
Jag	allra-ADJ	lång-NOM-F	i	klass-LOC

”Jag är längst i **klassen**!” (Ingemarsson, 43)

I exempel 20 kan man ta för givet att Rakel i exempel 53 har en enda, specifik kappa på sig.

20. ”Ракель	сняла	**пальто** …” (Ингемарсон, 279)
Rakel	ta.av-PST-SG-F	kappa-ACC

”Rakel tog av sig **kappan** …” (Ingemarsson, 221)

Exempel 21 visar på ett sätt att helt kringgå markeringen av obestämdhet – att göra om nominalfrasen till ett verb. ”(Ta) en promenad” blir istället till ”promenera”, med ett verb som har ett prefix som betyder rörelse kring eller genom något, inte en specifik, bestämd sträcka.

21. ”…Джейсон	предложил	**прогуляться**	в	Центральном парке.” (Ингемарсон, 73)
Jason	föreslå-PST-SG-M	promenera-INF	i	Central Park

”….föreslog Jason att de skulle ta **en promenad** i Central Park.” (Ingemarsson, 60)

3.5 Avvikande resultat

Jag fann även några exempel som inte stämmer in på de teoretiska regler jag tidigare tagit upp.

I de flesta fall blir skillnaden inte betydelsefull. I exempel 22 förändras inte betydelsen märkbart beroende på om Annas tårar är bestämda eller obestämda. I princip skulle man

kunna utgå ifrån att Annas tårar är underförstått bestämda, men det avvikande är här att översättaren väljer att frångå den klassiska SVO-ordföljden, vilket skulle kunna tolkas som att ordet ska utläsas som obestämt.

22.	”По	щекам	Анны	покатились	**слезы**.” (Ингемарсон, 27)
	På	kind-PL-DAT	Anna-GEN	rulla-PST-PL	tår-PL-NOM

”**Tårarna** började rinna nedför Annas kinder” (Ingemarsson, 23)

I exempel 23 är ordet ”restaurang” omarkerat i den ryska översättningen och skulle kunna tolkas som bestämda eftersom nominalfraser med attributiva bisatser ofta är bestämda, som vi såg i underkapitlet om nollöversättning.

23.	”а	в	**тайском**	**ресторане**,	где	они	встретились	тем же
	och	på	thailändsk-LOC	restaurang-LOC	där	de	träffas-PST-PL	samma-INS

вечером,	она	попросила	прощения	за	свое	высокомерие.” (Ингемарсон, 75)
kväll-INS	hon	be.om-PST-SG-F	förlåtelse-PL-ACC	för	sin	högfärd

”…och när de träffades på **en thailändsk restaurang** senare på kvällen bad hon om ursäkt för sin nonchalans.” (Ingemarsson, 61)

I exempel 24 är ”mannen i täckjackan” tidigare nämnd, men kvinnan med barnvagnen nämns för första gången. I den ryska översättningen står de dock på samma position i meningen och ”mannen” är inte markerad för bestämdhet på andra sätt, alltså skulle man kunna tolka det som att det är en ny, obestämd, tidigare inte nämnd man det handlar om.

24.	”На	платформе	остались	**женщина**	**с**	**коляской**	и	**мужчина**
	På	plattform-LOC	bli.kvar-PST-PL	kvinna	med	barnvagn-INS	och	man

в	**потертой**	**ветровке**.” (Ингемарсон, 58)
i	sliten-LOC	vindjacka-LOC

”Kvar på plattformen stod **en kvinna med barnvagn** och **mannen i täckjackan**.” (Ingemarsson, 48)

4. Diskussion och slutsatser

Syftet med min uppsats var att undersöka hur man på ryska uttrycker (o)bestämdhet vid översättning från svenska och huruvida man kan se tydliga mönster i hur översättarna går till väga. Precis som det beskrivs i teoridelen finns det många olika sätt att uttrycka bestämdhet på ryska. Resultaten jag har fått av mina undersökningar visar på att översättarna ofta använder dem alla, men att det finns vissa som är vanligare än andra. Alltför stor vikt ska dock inte läggas vid det exakta antalet exempel; eftersom inte varenda nominalfras och dess översättning är medtagna i resultatet kan man inte dra några direkta slutsatser av antal exempel per teori. En tydlig trend är dock att det oftare är bestämdhet som är specifikt markerad, och inte lika ofta obestämdhet. Att ett ord är obestämt är lättare att ta för givet även utan markering; om ordet aldrig har nämnts förut och inte förklaras av sammanhanget är det logiskt att utgå ifrån att det är obestämt.

I en majoritet av fallen översätts (o)bestämdheten inte alls. Oftast framgår det då av sammanhanget om nominalfrasen är bestämd eller inte. Det finns även några få exempel där man enligt de regler jag tar upp i teoridelen inte kan avgöra om en nominalfras ska tolkas bestämt eller obestämt i den ryska översättningen. Det är svårt att avgöra vad detta beror på, kanske ansåg översättaren att (o)bestämdheten i dessa fall inte var relevant att markera. Man kan även anta att översättaren oftast inte tänkt på de regler och metoder jag nämnt i min uppsats utan istället gått på sin egen känsla för språket och vad som låter korrekt.

Som man kan se i resultatkapitlet används inom den lexikala metoden possessiva och demonstrativa pronomina för att markera bestämdhet. Man kan även se att obestämdhet markeras lexikalt med hjälp av indefinita pronomina.

Icke-lexikalt markeras bestämdhet genom användning av verb med prefix som betyder att en handling är avslutad. Denna markering ska dock inte jämställas med ryska verbs aspektpar, markeringen av bestämdhet har endast med prefixens betydelse att göra, inte med verbens aspekt.

Syntaktisk markering görs genom att man frångår den traditionella SVO-ordföljden. Som man kan se i kapitel 3.3. kan objektet förflyttas till början av meningen för att markera bestämdhet. På samma sätt markeras obestämdhet genom att subjektet placeras sist i meningen och/eller efter predikatet.

När det gäller det som Bazyleva, Igolkina och Bazanova kallar nollöversättning är teorin och därmed möjligheterna att utläsa (o)bestämdhet inte lika tydliga. Meningarna där en nominalfras följs av en attributiv bisats är oftast bestämda, dock inte alltid, vilket kan ses i exempel 18.

I det sista resultatkapitlet tog jag upp några exempel som inte stämmer in på reglerna jag tagit upp tidigare. För att kunna göra en fullständig analys av vilken information som går förlorad i dessa fall skulle man behöva låta en rysk modersmålstalare läsa dem och redogöra för hur de tolkas. Jag, som inte har ryska som modersmål, skulle till exempel tolka nominalfrasen i exempel 23 som bestämd, vilket inte överensstämmer med den svenska originalmeningen.

Av de metoder som tas upp kan man tydligt se att de som oftast används är de lexikala och de syntaktiska. En lexikal markering är den allra tydligaste och lämnar inga tvivel om huruvida ordet ska utläsas bestämt eller ej. En syntaktisk markering är inte lika tydlig och (o)bestämdhet kan inte endast utläsas av ordföljden, eftersom de lexikala och icke-lexikala metoderna sätter sig över den. Detta resultat talar emot de teorier jag tog upp, där flera författare ansåg att den syntaktiska metoden var mindre vanlig än de andra.

Huruvida det finns någon metod för översättning av (o)bestämdhet till ryska som är bättre än de andra är svårt att avgöra endast baserat på denna uppsats. Tydligt är dock att det kan bli missförstånd om (o)bestämdheten inte markeras när så är lämpligt och det är därför viktigt att detta grammatiska fenomen inte ignoreras. Av just denna anledning behövs det mer forskning inom området och större studier av hur det ser ut i praktiken.

Om information går förlorad vid felaktig eller ofullständig översättning av (o)bestämdhet är, som tidigare nämnts, svårt för mig att avgöra. Det skulle vara intressant att fortsätta forskningen genom att jämföra hur ryska modersmålstalare tolkar meningar översatta till ryska med hjälp av de olika metoderna. Det vore även intressant att studera översättningar från ryska till svenska. Vad avgör om orden i den svenska översättningen ska vara bestämda eller obestämda – letar översättaren efter de i uppsatsen nämnda markörerna eller utgår han/hon från sin egen känsla för vad som bör vara (o)bestämt på svenska?

Sammanfattningsvis är detta ett till stor del outforskat området men jag hoppas att min uppsats kan användas som en introduktion till problematiken och för att förstå grunden kring hur svensk (o)bestämdhet i teorin och praktiken översätts till ryska.

5. Källförteckning

5.1. Tryckta källor

Abbott, Barbara. 2006. *Definite and indefinite*. Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd ed., vol. 3. Oxford: Elsevier. https://www.msu.edu/~abbottb/def&inde.pdf

Bolander, Maria. 2012. *Funktionell svensk grammatik*. Liber AB. Tredje upplagan. ISBN 978-91-47-10525-0

Brun, Dina. 2001. *Information structure and the status of NP in Russian*. ZAS Papers in Linfuistics 23, 39-57. http://publikationen.stub.uni-frankfurt.de/files/30664/ZASPiL_23_2001.pdf#page=43

Ingemarsson, Kajsa. 2011. *På det fjärde ska det ske*. Månpocket. ISBN 978-91-7001-551-9

Josefsson, Gunlög. 2001. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Studentlitteratur. Upplaga 1:8

Karlsson, Anastasia. 2014. ”Allmän grammatik, föreläsning 2”, Lunds Universitet, Språk- och Litteraturcentrum, Handouts

Leipzig Glossing Rules. 2008. http://www.eva.mpg.de/lingua/resources/glossing-rules.php

Nesset, Tore. 1999. *The realization of (in)definiteness in Russian*. Poljarnyj vestnik, Norwegian Journal of Slavic Studies. Vol 2. http://dx.doi.org/10.7557/6.1425 s.84-109

Niemi, Mikael. 2000. *Populärmusik från Vittula*. Norstedts. ISBN 978-91-1-304803-1

Rysk-svensk ordbok. 1998. Iventus. ISBN 91-7181-007-2

Thorell, Olof. 1973. *Svensk grammatik*. Kungl. Boktryckeriet P.A. Nordstedt & Söner. ISBN 912421571-6

Wikland, Lennart. 1974. *Modern rysk grammatik*. Andra upplagan. Almqvist & Wiksell Förlag AB. ISBN 91-21-06269-2

Ингемарсон, Кайса. 2012. *На четвёртый раз везёт*. Перевод Лидии Стародубцевой. Издательство ”Иностранка”, Москва. ISBN 978-5-389-04045-8

Ниеми, Микаэль. 2003. *Популярная музыка из Виттулы*. Перевод Руслана Косынкина. Москва «Текст». ISBN 5-7516-0354-0

5.2. Internetkällor

http://sprakligt.se/2013/10/07/meronym/ Använd 12/11 2014.

http://guides.ub.umu.se/ryska/sprakrad-sprakvard (Transkriberingstabell) Använd 15/12 2014.

http://userdocs.ru/kultura/24268/index.html?page=12 Р.М. Базылева, Н.И. Иголкина, Е.Н. Базанова – Особенности перевода определенного и неопределенного артиклей. Саратовский государственный университет. Publicerad 23/4 2013. Nedladdad 31/12 2014.

http://linguistics.stackexchange.com/a/4411 Publicerad 10/9 2013, använd 22/1 2015.

http://www.eva.mpg.de/lingua/resources/glossing-rules.php Leipzig Glossing Rules. Använd och nedladdad 5/4 2015.

6. Appendix – övriga exempel

6.1. Lexikalt

1. ”Hon rusade fram till **bordet** med armarna utsträckta framför sig.” (Ingemarsson, 19)

”[Она] бросилась к **их столику**, распахнув объятия.” (Ингемарсон, 21)

2. Rakel hade bott i **den lilla ettan** i över tio år … (Ingemarsson, 141)

Ракель жила в **своей однокомнатной квартире** вот уже десят лет … (Ингемарсон, 178)

3. ”Alla resenärer stressade ut, och i vimlet tappade vi bort **den gamla damen**.” (Niemi, 18)

”Пассажиры как один ринулись вон, в суматохе мы потеряли из виду **нашу тетеньку**.” (Ниеми, 19)

4. ”Paula strök honom över kinden. ’Tack’ Han tog tag i **handen** …” (Ingemarsson, 11)
”- Спасибо. – Паула погладила его по щеке. Он взял **ее руку** …” (Ингемарсон, 12)

5. ”Till och med Geronimo, som annars såg Paula som **New York-hemmets** hippaste accessoar (’She’s actually Swedish!’), hade suckat över hennes oförmåga att göra det trivsamt omkring sig.” (Ingemarsson, 15)
”Даже Джеронимо, который считал ее самой искрометной составляющей **его нью-йоркской квартиры**, был вынужден печально констатировать полную неспособность Паулы создавать вокруг себя уют.” (Ингемарсон, 16)

6. ”Ytterligare några poäng till **den spretiga samling** hon redan hade, där de 30 poängen i litteraturvetenskap fortfarande var hennes tyngsta merit.” (Ingemarsson, 32)
”Набрать еще какое-то количество баллов в дополнение к **своей пестрой коллекции**, где тридцать баллов по литературоведению по-прежнему были самым значительным достижением.” (Ингемарсон, 37)

7. ”Hur hade han fått tag på **adressen**, jag tyckte du sa att du inte gav den till honom?” (Ingemarsson, 156)
”Как он узнал **твой адрес**, ты же сказала, что не давала его? (Ингемарсон, 197)

8. ”Är man inte insatt i **frågorna** så är det inte speciellt intressant.” (Ingemarsson, 161)

”Для тех, кто не разбирается в **этих вопросах**, наша работа не особо интересна.” (Ингемарсон, 204)

9. ”Paula förbannade **upplägget**.” (Ingemarsson, 134)
”Паула мысленно проклинала **это вступление**.” (Ингемарсон, 170)

10. ”Hon var nyfiken på **kvinnan** som lyckades få sina gäster att säga så mycket mer än de hade tänkt sig.” (Ingemarsson, 133)
”Ее интересовала **эта женщина**, которая умела заставить своих гостей рассказать о себе гораздо больше, чем они планировали.” (Ингемарсон, 169)

11. ”De blå väggarna, det matchande överkastet ihopvikt i en korgstol, de välskötta växterna bakom gardinerna och alla inramade fotografier gjorde det svårt att tro att det var en man som bodde i **lägenheten**.” (Ingemarsson, 14)
”Голубые стены, подобранное по цвету покрывало сложено в плетеном кресле, ухоженные растения за гардинами и фотографии в рамках – трудно поверить, что в **этой квартире** живет мужчина.” (Ингемарсон, 16)

12. ”Paula visste inte riktigt om hon skulle känna sig förolämpad av **kommentaren**.” (Ingemarsson, 38)

”Паула не знала, обижаться на **это замечание** или нет.” (Ингемарсон, 45)

13. ”Det var något obehagligt med **killen**.” (Niemi, 15)
”Что-то с **этим парнем** не так.” (Ниеми, 14)

14. ”…men tack och lov försvann **kommentaren** någonstans över, eller snarare under, Atlanten…” (Ingemarsson, 55)
”Но **это замечание**, к счастью, растворилось где-то над или, скорее, под Атлантикой...” (Ингемарсон, 67)

15. ”Det var ett misstag att hon över huvud taget hade börjat på **kursen**.” (Ingemarsson, 32)

”Не стоило и поступать на **этот курс**.” (Ингемарсон, 38)

16. ”Ibland pekade hon mot en bänk där **en farbror med stränga ögon** läste en tidning intill en äldre flicka med korpsvart hår.” (Niemi, 19)
”Она кивнула в сторону скамьи, где читал газету **какой-то строгий дяденька** и сидела взрослая девочка со жгучими черными волосами.” (Ниеми, 20)

6.2. Icke-lexikalt

17. ”… men eftersom hon inte hade någon större lust att **invänta reaktionen** gick hon snabbt på med ett antal helt ogrundade påstående att det givetvis bara var en tidsfråga innan det skulle lösa sig.” (Ingemarsson, 134)

”… но, не желая **дожидаться реакции**, она сделала несколько совершенно необоснованных утверждений о том, что это лишь вопрос времени.” (Ингемарсон, 170)

18. ”Hon stjälpte i sig **kaffet**…” (Ingemarsson, 41)

”Паула **допила кофе**...” (Ингемарсон, 49)

6.3. Syntaktiskt

19. På väggarna hängde inramade affischer från olika konstutställningar … (Ingemarsson, 141)
На стенах в рамах висели афиши разных художественных выставок … (Ингемарсон, 179)

20. ”Paula försökte låta beslutsam, hon ville avsluta **samtalsämnet**.” (Ingemarsson, 46)

”Паула изобразила решимость: **тему** хотелось бы закрыть.” (Ингемарсон, 56)

21. ”Det låg väskor och jackor på **sätena som luktade lite fuktigt**.” (Niemi, 16-17)

”На **немного отсыревших сиденьях** были разбросаны куртки и сумки.” (Ниеми, 16)

22. ”… så att det gick en våg genom **det blonda hårsvallet**.” (Ingemarsson, 135)
”…тряхнув головой так, что **светлые волосы** всколыхнулись волной.” (Ингемарсон, 172)

23. ”Handslaget var slappare än väntat och hon besvarade inte **den muntliga hälsningen**.” (Ingemarsson, 133)
”Рукопожатие оказалось слабее, чем представляла Паула, а на **устное приветствие** Вендела не ответила.” (Ингемарсон, 169)

24. ”Om ni ursäktar, så har jag **ett program** att sköta”, sa hon … (Ingemarsson, 136)
”- Прошу меня извинить, меня ждет **передача**.” (Ингемарсон, 172)

25. ”I samma stund som hon la på luren såg Paula hur Vendela kom in på **redaktionen**.” (Ingemarsson, 133)
”Паула положила трубку и в ту же секунду увидела, как в **редакцию** входит Вендела.” (Ингемарсон, 168)

26. ”Så fort Paula la på ringde **telefonen** igen.” (Ingemarsson, 129)
”Едва Паула положила трубку, как **телефон** захвонил снова.” (Ингемарсон, 163)

27. ”Paula stannade **tankarna** ett ögonblick…” (Ingemarsson, 25)
”**Мысли** на секунду замерли.” (Ингемарсон, 30)

28. ”Rebecka, du blir blöt om **strumporna**!” (Ingemarsson, 43)
”Ребекка, **носки** промокнут!” (Ингемарсон, 52)

29. ”De avslutade **samtalet**.” (Ingemarsson, 57)
”На этом **разговор** завершился.” (Ингемарсон, 70)

30. ”… men i övrigt var **tillställningen** lyckad.” (Ingemarsson, 59)
”... но в остальном **мероприятие** удалось.” (Ингемарсон, 73)

31. ”… men **vänskapen** med Geronimo hade bestått.” (Ingemarsson, 59)
”... но **дружба** с Джеронимо сохранилась.” (Ингемарсон, 73)

32. ”För varje steg växte **världen**.” (Niemi, 14)
”**Мир** перед глазами рос с каждым шагом.” (Ниеми, 13)

33. ”**Den nybelagda gatan** ledde vidare till andra nybelagda gator …” (Niemi, 14)
”**Новая асфальтированная дорога** соединялась с другими новыми дорогами.” (Ниеми, 13)

I exempel 34 ser vi båda sätten att syntaktiskt markera (o)bestämdhet. Tidig placering i meningen markerar bestämdhet, placering efter verbet markerar obestämdhet.

34. ”Under tiden hade **en servitris** kommit fram **till bordet** och tittade uppfodrande på sällskapet.” (Ingemarsson, 21)

”Тем временем **к столику** подошла **официантка** и остановилась, с готовностью глядя на компанию.” (Ингемарсон, 24)

35. ”Anita skrattade till lite nervöst och strök undan **en blonderad slinga** som ramlat ner i ansiktet när Rebecka slängde sig ut på **trappan**.” (Ingemarsson, 42)
”Анита нервно засмеялась, убирая с лица **осветленную прядку**. **На крыльцо** выбежала Ребекка.” (Ингемарсон, 51)

36. ”Johan lossade på champagnekorken med **ett försiktigt pysande**.” (Ingemarsson, 35)

”Юхан осторожно вынул пробку, раздалось **тихое шипение**.” (Ингемарсон, 41)

37. ”Du har framgångar på arbetet, men **en kollega** är avundsjuk på dig”. (Ingemarsson, 153)

”Вы достигли успеха в работе, но вам завидует **коллега**”. (Ингемарсон, 195)

38. ”**En hisnande känsla** grep mig …” (Niemi, 15)

”Меня вдруг поразила **мысль** …” (Ниеми, 15)

39. ”I sjuan fick vi **en ny musiklärare**.” (Niemi, 145)

”В седьмом классе к нам заявился **новый учитель пения**.” (Ниеми, 161)

40. ”Jag och kompisen hjälpte henne som tack för smörgåsarna, och grabbade tag i **en tung väska**.” (Niemi, 17)
”Мы с приятелем решили отблагодарить ее за гостинцы и схватили **тяжелый чемодан**.” (Ниеми, 18)

41. ”Greger förde med sig **en ovanlig nyhet** till Pajala …” (Niemi, 145)
”С Грегером в Паяле появилась **небывалая диковинка** ...” (Ниеми, 161)

42. ”Någonstans i min kropp slogs **en strömbrytare** om, och **resan** inleddes på allvar.” (Niemi, 91)
”Где-то внутри меня щелкнул **переключатель**, и **мое путешествие** началось всерьез.” (Ниеми, 100)

6.4. Nollöversättning/meronymi

43. ”Paula”, utbrast hon och föste vänligt in den flämtande väninnan i **den lilla hallen**. (Ingemarsson, 140)
”- Паула! – воскликнула она, приветливо приглашая запыхавшуюся подругу в **маленькую прихожую**.” (Ингемарсон, 177)

44. ”Mitt på bordet stod **blommorna** från Tommy, som Paula ställt i ett glas i brist på vas.” (Ingemarsson, 142)
”Посреди стола возвышался **букет** Томми, который Паула поставила в стакан, за неимением вазы.” (Ингемарсон, 180)

45. ”Hon hade ingen lust att nämna **mailet** som kom dagen efter middagen …” (Ingemarsson, 148)
”Она решила не упоминать **электронно письмо**, которое Ракель отправила ей …” (Ингемарсон, 188)

46. ”Tommy stirrade fånigt på **den främmande kvinnan** i hallen.” (Ingemarsson, 141)
”Томми глупо уставился на **незнакомую женщину**, стоявшую перед ним в прихожей.” (Ингемарсон, 178)

47. ”Paula plockade upp **pappret** ur knäet.” (Ingemarsson, 135)
”Паула взяла **список**, лежавший у нее на коленях.” (Ингемарсон, 171)

48. ”Slå dig ner”, sa han till Paula och pekade på **stolen** han placerat bredvid Vendela. (Ingemarsson, 133)
”- Присаживайся – обратился он к Пауле, указывая на **стул**, который поставил рядом с креслом Венделы.” (Ингемарсон, 169)

49. ”Enligt kalendern hade **våren** börjat.” (Ingemarsson, 48)
”Если верить календарю, началась **весна**.” (Ингемарсон, 58)

50. ”Proceduren avslutades med **en adress** på minst en halvtimmes pendeltågsavstånd och **ett frimärke** i högra hörnet.” (Ingemarsson, 32)
”Процедура завершилась написанием **адреса учебного заведения** (минимум час езды на пригородном поезде) и приклеиванием **марки** в правом углу.” (Ингемарсон, 38-39)

51. ”Då och då slängde jag **en blick** bakåt, orolig för att gå vilse.” (Niemi, 14)

”Изредка **оглядывался** назад – увериться, что не заблудился.” (Ниеми, 14)

I exempel 52 blir nominalfrasen istället till ett adjektiv.

52. ”**En lynnighet** kom in i mitt liv som jag inte alltid kunde hantera.” (Niemi, 91)

”Я стал **вспыльчивым** и ничего не мог с собой поделать.” (Ниеми, 100)

6.5. Avvikande resultat

53. ”Anna la **en varm hand** på hennes axel …” (Ingemarsson, 154)
”Анна положила **свою теплую ладонь** ей на плечо …” (196)

54. ”Istället gick hon ut och åt fyra små rätter på **en kinesisk restaurang några gator bort**.” (Ingemarsson, 30)
”Вместо этого она пошла в **китайский ресторан неподалеку от дома** и заказала четыре закуски.” (Ингемарсон, 35)